

Verenigingsnieuws

De volgende bijeenkomst van onze heemkundevereniging is op donderdag 25 februari a.s. om 19:30 uur in ons verenigingslokaal Óp Sankt Tolbert, Bloemendalstraat 11A te Vaals.

Lezing over de bedoeling van de staatkundige grens tussen Vaals en Aken voor de religieuze samenleving door Thomas Richter.

Ook niet leden zijn van harte welkom.

Nummer 78

februari 2016

Onthulling inhoud koker Aloysiusschool tijdens bijeenkomst

Tijdens de sloop van de Aloysiusschool aan de Lindenstraat is een koker aangetroffen van de eerste steenlegging. Deze koker werd vrijdag 29 januari jl. tijdens de bijeenkomst van onze Heemkunde Kring geopend door burgemeester Reg van Loo, oud-leraar aan de voormalige Aloysiusschool de heer Hans Habets en wethouder Rainer Kersten. De koker was een rood/witte pvc-buis. Als eerste kwamen er geldstukken te voorschijnen. Het waren muntstukken uit het jaar 1980. Verder zaten er tekeningen in van alle klassen van de Aloysiusschool met de namen, geboortedatums en adressen van de toen schoolgaande kinderen, een

briefje van het oudercomité en het schoolbestuur. Tevens zat er een vel papier in met de volgende tekst: *Deze koker wordt ingemetseld door de kinderen Eline Prange en Masimo Cadinu uit klas 6 op 27-11-1981 om 15:30 uur. Tijdens deze feestelijkheid zullen o.a. aanwezig zijn: Burgemeester en Wethouders Vaals, Schoolbestuur S.K.O.V., oudercomité, kleuters "Maria Goretti" kleuterschool en de kinderen van de R.K. basisschool St. Aloysius en de leerkrachten van beide scholen.* Er waren een aantal persfotografen aanwezig om de opening van de koker vast te leggen.

Foto: Wino Winkens

De burgemeester liet weten dat dit weer een stukje interessante geschiedenis is voor Vaals en dat deze koker met zijn inhoud perfect op zijn plaats is bij onze Heemkundekring. De inhoud van de koker zal gedigitaliseerd en bewaard worden in het archief van Heemkundekring Sankt Tolbert.

Monique Louvenberg-Cransveld

In dit nummer:

- Onthulling inhoud koker Aloysiusschool tijdens bijeenkomst **1**
- In Memoriam Dolf Lamsfus **1**
- Grensovergang Wolfhaag en Vaals in 'Grenz Echo' van 1949 **2**
- Opening van het jubileumjaar 975 jaar Vaals **3**
- Verjaardagen (70+) **4**
- Activiteitenagenda **4**

In Memoriam Dolf Lamsfus

Plotseling en onverwacht hebben wij afscheid van Dolf moeten nemen...! Op 31 januari 2016 overleed ons lid en archivaris Dolf Lamsfus op 78-jarige leeftijd. Dolf was vanaf 28 juni 1996 lid van onze vereniging. Hij was een rustig en vriendelijk persoon, die echter ook van feestjes hield. Dolf was fotograaf, hij was o.m. vele jaren de hoffotograaf van de C.V. de Grensülle. Daarnaast hield hij zich met de genealogie van zijn familie bezig. Sinds jaar en dag verzorgde hij het archief van Sankt Tolbert, zo hield hij ieder jaar de krantenartikelen over Vaals bij voor onze vereniging.

De laatste tijd was Dolf echter slecht ter been. Het beklimmen van de trap naar de archiefruimte op de eerste verdieping van ons lokaal lukte niet meer. Toch kwam Dolf nog vaak op de woensdagochtenden om beneden koffie en thee te zetten voor de mensen van de archiefgroep. Als hij klaar was, blies hij op een fluitje en dan wist men boven dat alles gereed stond. Dolf rust zacht, wij zullen je missen! Wij wensen de nabestaanden veel

Foto: Dolf Lamsfus (rechts) in ons oude archief samen met Herbert Kuijpers en wijlen Leo Junggebur.

sterkte toe bij de verwerking van dit grote verlies.

Namens Bestuur en Leden van Heemkundekring Sankt Tolbert, Victor Voncken

Grensovergang Wolfhaag en Vaals in ‘Grenz Echo’ van 1949

Het is bekend dat na de Tweede Wereldoorlog veel Duitsers uit Aken en omgeving in Vaals hun levensmiddelen kwamen inkopen. Deze waren toen in Nederland veel goedkoper dan in Duitsland. Je mocht maar kleine hoeveelheden meenemen, ofwel de goederen “verzollen” bij invoer naar Duitsland. Dus belasting betalen. Maar ook dat loonde dan nog. De Europese Unie bestond nog niet. Uiteraard werd er ook veel gesmokkeld. Naast de Duitsers deden ook veel Belgen uit het grensgebied in Vaals hun inkopen. De Duitstalige krant ‘Grenz Echo’ uit Eupen van 3 november 1949 schreef een leuk artikel over de grensovergang Wolfhaag en het koopgedrag van hun Belgische landgenoten in Vaals. De ingekorte tekst wordt hier weergegeven. In de Benelux landen werden met ingang van 1 januari 1948 geen invoerrechten meer geheven op het handelsverkeer binnen de Benelux. Wel werd er aan de grenzen gecontroleerd. De journalisten van de krant wachtten aan de grens-

overgang Wolfhaag op de passagiersbus.

“Seit einer Viertelstunde befinden wir uns am holländischen Zollamt Wolfhaag und nun warten wir auf die Ankunft des von Vaals kommenden Omnibusses. Eine solche Ankunft soll nämlich nicht uninteressant sein. Da taucht der Omnibus auf. Langsam kriecht er heran, hält am Schlagbaum. Menschen quellen aus dem Wagen. Zwei, drei, vier zugleich taumeln auf die Straße. Männer, Frauen, Kinder. Hausfrauen, junge Mädchen, Arbeiter, Beambte, Schuljungen und –mädchen, selbst belgische Zollbeamten. Mit Paketen, Hand- und Aktentaschen, mit Bündeln und Säckchen aller möglichen Farben und Formen. Immer noch quillt es aus dem Wagen, er scheint gar nicht leer zu werden. Wenigstens 70 Menschen waren darin. Gruppenweise geht’s in die Kontrollbaracke mit bereitgehaltenen Pässen und geöffneten Taschen. Was kommt da nicht alles zum Vorschein! Butter, Seife,

Zwieback, Schuhe, Vanillepulver, Porree, Weintrauben, eingemachte Heringe, Blumenkohl, Hopjes u.a. mehr. Die Kontrolle geht ohne Stockung vor sich. Fertig! Nun heißt es, all die Menschen und Pakete wieder im Wagen unterzubringen. Wie der Schaffner das fertig bringt, bleibt uns ein Rätsel, aber es gelingt. Knatternd rollt der Wagen an, auf Gemmenich zu. Auch wir fahren ab, in entgegengesetzter Richtung, und einige Minuten später sind wir in Vaals. Ein nettes sauberes und freundliches Städtchen. Unten auf der Maastrichterlaan ein paar blitzsaubere Verwaltungsgebäude. Da drüben, jenseits des Wilhelminaplein, der holländisch-deutsche Schlagbaum. Wir schlendern durch die Straßen, kreuzen fortwährend Landsleute. Man erkennt sie an ihren Aktentaschen. Einladende Schaufenster mit noch einladenderen Preisen. Spottbillig ist hier alles. Mit Rücksicht auf den Währungsunterschied natürlich. In allen Geschäften herrscht Hochbetrieb. Wir sind eben durch eine mit Fahnen und Girlanden geschmückte Straße gekommen. Auf unsere Frage klärt ein Wirt uns auf. Dort wird die Heimkehr eines jungen Vaalsers aus Holländisch-Indien gefeiert. Der Wirt ist Benelux nicht abgeneigt, da es auch dem ‘kleinen Mann’ zugute kommt. Augenblicklich hat er nicht zu klagen. Wir glauben ihm gerne. Die belgischen Geschäftsleute des Grenzgebietes sind natürlich höchst unzufrieden. Viele von ihnen sollen vor dem Ruin stehen. Das mag z.T. Wahrheit sein, denn es gibt Geschäfte, die kaum noch ein Sechstel ihres früheren Absatzes haben.”

Foto: prive-archief Victor Voncken

Victor Voncken

Opening van het jubileumjaar 975 jaar Vaals

Op zaterdag 13 februari 2016 om 19:30 uur werd in ons verenigingsgebouw het jubileumjaar "975 jaar Vaals" feestelijk geopend in aanwezigheid van Burgemeester drs. Reg van Loo en de wethouders Paul de Graauw en Rainer Kersten.

Precies op deze dag 975 jaar geleden werd Vaals voor het eerst genoemd in een schenkingsdocument van Koning Hendrik III aan het St. Adalbertstift te Aken.

Voorzitter prof. dr. Peter Sparla ging na verwelcoming van de gasten in op de figuur van Koning Hendrik III en op de ontwikkeling van Vaals in de loop der eeuwen.

Burgemeester drs. Reg van Loo benadrukte in zijn toespraak het feit dat, zonder het verleden te kennen, je geen toekomst hebt. Het verleden te kennen van de plaats waar je vandaan komt of van je woonplaats is een belangrijke bouwsteen in de vorming van een eigen identiteit. Dit geldt zowel voor de persoon zelf als voor de gemeenschap waarin hij/zij leeft.

Een jubileum als het 975 jarig bestaan van Vaals, het eerste schriftelijke bewijs dat Vaals toen al bestond, biedt de mogelijkheid zich opnieuw de vraag te stellen wat de

foto: Wino Winkens

identiteit van Vaals is, juist nu de politiek de kleine gemeenschappen opdoekt om ze tot grote anonieme bestuursseenheden samen te voegen zonder ziel en zonder eigen identiteit. Vaals is steeds een migratieplaats geweest met een grote verscheidenheid, niet eerst sinds von Clermont, maar de von Clermonts benadrukken wel beide aspecten. Ook op de dag van vandaag is Vaals een migratieplaats, bijna 50% van de Vaalser bevolking is allochtoon. Juist deze pluriformiteit is tot op de dag van vandaag het kenmerk van

Vaals, het weerspiegelt zich in zijn geschiedenis en zal ook toekomst wijzend zijn. Het nieuwe Kon. Julianaplein draagt zeker bij om deze identiteit te versterken op een centrale en historische plaats.

Na beide sprekers werd door de werkgroep leden

Thomas Richter en Jan Francotte het jaarprogramma voorgesteld. Het thema van het programma luidt: "975 jaar Vaals - mensen en grenzen door de eeuwen heen". Naast lezingen en excursies omvat het programma ook een tentoonstelling. Hiervan werd u reeds op de hoogte gesteld.

Jan Francotte

Zegel van Hendrik III

foto: Wino Winkens

Secretariaat:
Heuvel 4
6291 CS Vaals
Nederland

Telefoon: 043-306 42 06
E-mail: sankttolbert@gmail.com

Bezoek onze
website
sankttolbert.nl

Wisselende uitstalling in de vitrinekast:

Onder de titel „STOP! Douane!“ worden in de vitrinekast objecten tentoongesteld over de douanegeschiedenis van Vaals. Omdat de Kleng Wach gerestaureerd wordt zijn de tentoonstellings-objecten tijdelijk in ons depot ondergebracht. Een deel van deze objecten is vanaf eind oktober te zien in de vitrinekast in ons verenigingslokaal.

Verenigingsnieuws

Verjaardagen (70+) van Sankt Tolbert-leden

Maart 2016

1 maart	Charles Hofman 76 jaar
2 maart	Gerard Peters 70 jaar
7 maart	Paul Bovendeert 70 jaar
16 maart	Armin Witte 70 jaar
21 maart	Johanna Mélotte-Postma 83 jaar
23 maart	Elisabeth Lousberg-Dautzenberg 77 jaar
25 maart	Eti Deckers-Cornetz 85 jaar
27 maart	Sophia Habets-van Groningen 76 jaar
31 maart	Mimi Deckers-Jansonius 86 jaar

Leden die vermelding in deze rubriek niet op prijs stellen gelieven dit tijdig door te geven aan het secretariaat.

Allen van harte gefeliciteerd!

Activiteitenagenda

21 februari Start Voorverkoop bij ZeRa vanaf 11 uur voor De Aierzietsoeng i Vols op zondag 3 april 2016

25 februari Bijeenkomst Heemkundekring Sankt Tolbert Aanvang 19:30 uur. Lezing van ons lid Thomas Richter

1 maart Excursie naar Aken Grashaus en Centre Charlemagne – wissel-tentoonstelling “Mokka Türç & Marihuana” Rondleidingen Grashaus (stadshuis, gevangenis en stadsarchief) – tentoonstelling over smokkel in de Euregio. Maximum aantal

deelnemers: 28. Eigen bijdrage: 10 Euro. Aanmelding tot 23 februari, de aanmelding is tevens verplichting tot betaling. Grashaus Duitstalig, tentoonstelling Nederlandstalig. Begin 13:15 uur, trefpunt Aachener Rathaus (achterzijde, Katschhof)

12 maart Eerste Vijlense Bergrun. Het is een uniek evenement, dat in een estafettevorm wordt gelopen. Bovendien is de langste klim van Nederland in het parcours opgenomen. De Bergrun is onderdeel van de activiteiten in het kader van het 1000-jarig

bestaan van het Limburgse Vijlen.

13 maart t/m 17 april Expositie van Gerd Lebjedzinski - ich bin nicht Schuld in de Kopermolen aan het von Clermontplein in Vaals.

REAGEREN

De nieuwsbrief is een maandelijkse uitgave van heemkundekring Sankt Tolbert.

Wilt u meer weten over de heemkundekring Sankt Tolbert, een bijdrage leveren aan deze nieuwsbrief of heeft u een interessante mededeling, kijk dan op de website www.sankttolbert.nl of mail naar sankttolbert@gmail.com.

De nieuwsbrieven staan ook in pdf-formaat op de website. Deze kunt u downloaden. Tevens kunt u op de site aangeven als u de nieuwsbrief niet meer wilt ontvangen.